

Zemkopības ministrija

LEADER IEVIEŠANAS SASNIEGUMI LATVIJĀ

Iedvesmas Konference 20.11.2024

Izaicinājumi lauku apvidos

Infrastruktūra un savienotība
Iedzīvotāju skaita samazināšanās

Paaudžu nomaiņa

Labi atalgotu darba vietu trūkums
Zemāka uzņēmējdarbības aktivitāte

Pakalpojumu pieejamība

Saskaroties ar izaicinājumiem, aizvien
nozīmīgāka ir LEADER / sabiedrības virzītas
vietējās attīstības (SVVA) pieejas īstenošana
lauku problēmu risināšanā

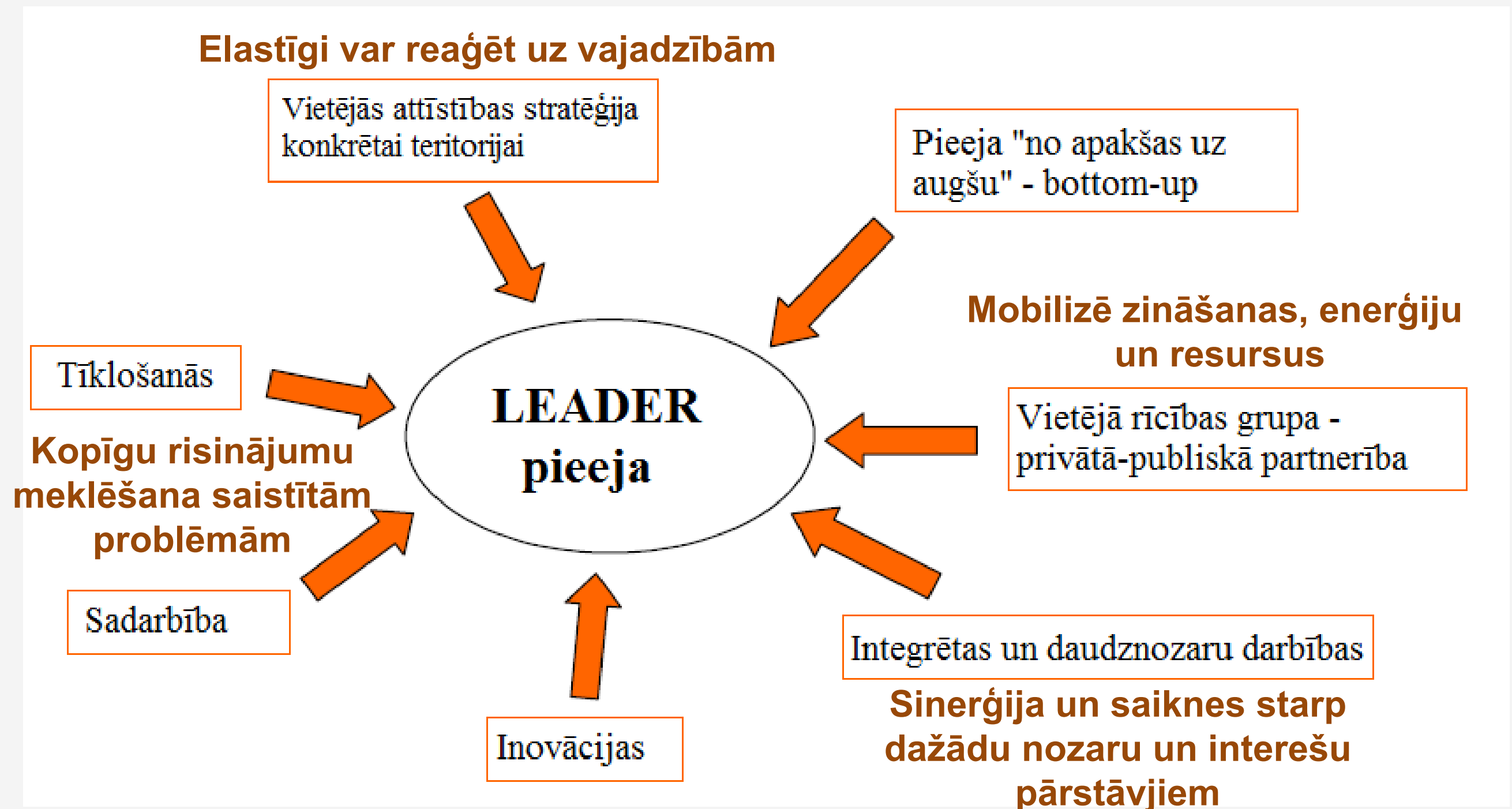
LEADER - pieeja nevis tikai finansējums

*Liaison **E**ntre **A**ctions de **D**éveloppement de l'**E**conomie **R**urale =
mērķtiecīgas un koordinētas rīcības lauku ekonomikas attīstībai*

LEADER vīzija

Ar dzīvi apmierināts cilvēks laukos, kas spēj realizēt savas ekonomiskās un sociālās vajadzības pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai

7 LEADER pazīmes un priekšrocības

LEADER STIPRUMS

Iespēja **pašiem** noteikt lauku attīstības virzienus, **iesaistoties** lauku teritorijas vajadzību noteikšanā un **lēmumu pieņemšanā**

33 vietējās rīcības grupas (VRG), no kurām:

15

vietējās attīstības
stratēģijas
īstenojušas
4 plānošanas
periodus
(~18 gadus)

17

vietējās attīstības
stratēģijas
īstenojušas
3 plānošanas periodus
(~16 gadus)

1

vietējās attīstības
stratēģiju
īsteno
pirmo reizi

Vietējās attīstības stratēģija – uz vietējām vajadzībām balstīts vietējās attīstības dokuments, kura sagatavošanā liela nozīme ir sabiedrības iesaistei, lai kopīgi mērķtiecīgi virzītos uz attīstību

Pieredzējuši un zinoši VRG administratīvie vadītāji ar savu komandu, savas vietas patrioti, ar degsmi darboties un dot ieguldījumu savas teritorijas attīstībā

LEADER VĀJUMS

Ar LEADER/SVVA atbalstu nevar atrisināt visas problēmas un nodrošināt visas vietējās vajadzības lauku teritorijā

Vietējās attīstības stratēģijas asociējas ar formālu dokumentu atbalsta piesaisti

Izaicinājums noteikt stratēģiskus mērķus un prioritātes

Vietējās attīstības stratēģijā gribas atbalstīt visu, ko atļauj atbalsta saņemšanas nosacījumi

Darba un laika ietilpīgs projektu vērtēšanas process

Ko LEADER sniedz lauku iedzīvotājiem?

Iespēju attīstīt uzņēmējdarbību, radīt jaunus produktus un pakalpojumus

Jaunu skatījumu uz lauku dzīves apstākļiem un iespējām un iespēju veidot vai uzlabot lauku iedzīvotājam nepieciešamos pakalpojumus pēc iespējas tuvāk dzīves vietai

Iespēju rūpēties par lauku teritorijai raksturīgās kultūras un dabas vides, tradīciju saglabāšanu un saudzīgu (ilgtspējīgu) izmantošanu

Veido piederības sajūtu un lepnumu par savu teritoriju un vairo iespējas lauku teritorijās (īpaši jauniešiem)

Dod iespēju paplašināt zināšanas, iegūt prasmes, iedvesmoties, uzzinātu citu pieredzes stāstus un dalīties savā pieredzē

VRG aktivizēšanas pasākumus
2014-2022 periodā apmeklējuši
vairāk kā 24 000 dalībnieki, tostarp
uzņēmēji, NVO, pašvaldību pārstāvji

Vietējo rīcības grupu (VRG) darbības teritorija

LEADER / SVVA vietējo rīcības grupu (VRG) teritorijas periodā no 2023. gada

VRG darbības teritorijās dzīvo 47% Latvijas iedzīvotāju

Lielākā VRG Mazākā VRG
(pēc iedzīvotāju skaita)
57 718 11 768

Vidējais iedzīvotāju skaits VRG
27 168

Lielākā VRG Mazākā VRG
(pēc platības)
3 591 km² 444 km²

Lielākais finansējums stratēģijai
2,68 milj.EUR

Vidējais finansējums stratēģijai
1,8 milj.EUR

Mazākais finansējums stratēģijai
0,3 milj.EUR

Vistuvākā VRG no Rīgas atrodas
18km attālumā

Vistālākā VRG no Rīgas atrodas
232km attālumā

LEADER 20 gados vietējā attīstībā ieguldīti 144,3 milj.EUR

2007- 2013

2014 - 2022

2004 - 2006
433 projekti

4263 projekti

4464 projekti

2004 - 2006

2007- 2013

2014 - 2022

2023 - 2027

2,98 milj.EUR

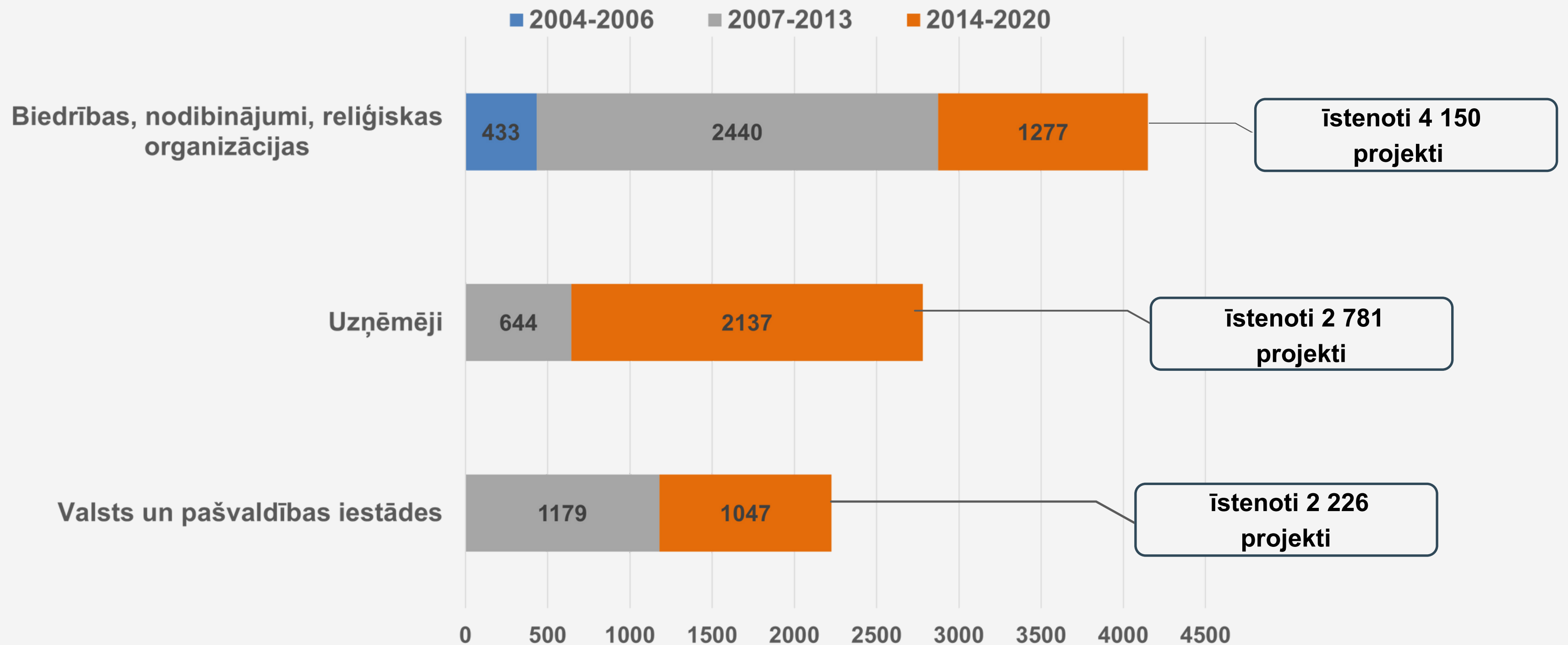
39,8 milj.EUR

101,5 milj.EUR

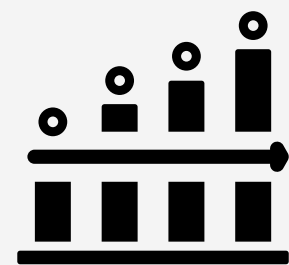
58,5 milj.EUR pieejami
stratēģiju īstenošanai

Apstiprinātajos projektos radītas **1062 jaunas darbavietas**

20 gados īstenoto LEADER projektu atbalsta saņēmēji

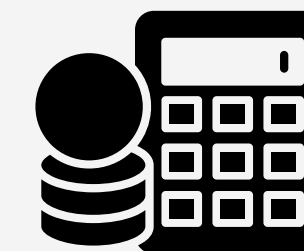
LEADER PROJEKTI 2014-2022

Vidējā projekta
summa
16 563 EUR

Vistipiskākā
projekta summa
35 000 EUR

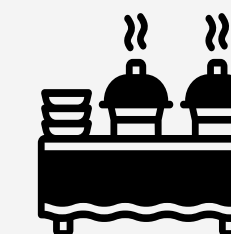
Lielākais
publiskais finansējums
80 000 EUR
*Kartinga trases
atjaunošana*

Mazākais publiskais
finansējums
294 EUR
*Žāvēšanas skapja
iegāde mājražošanai*

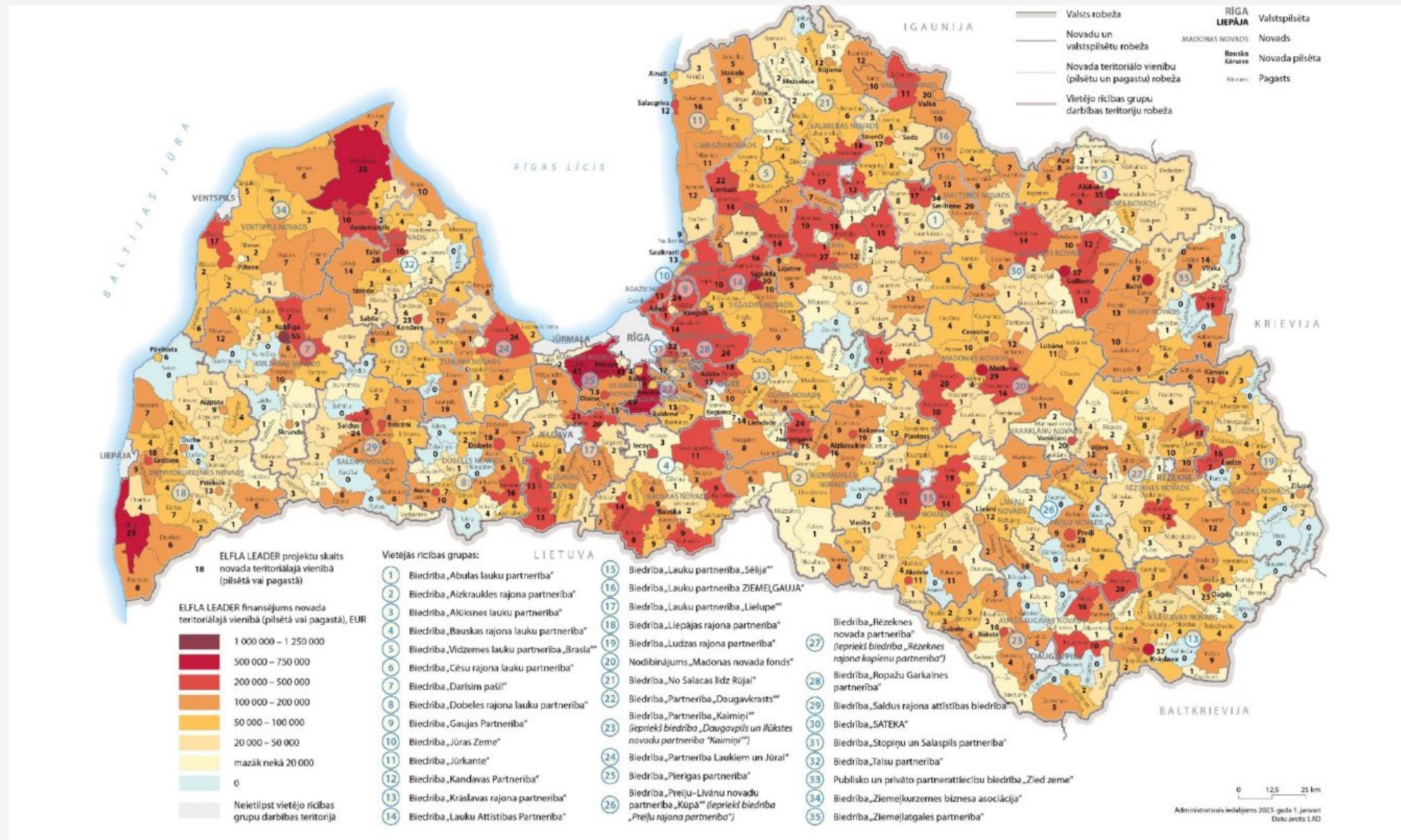

Ražošanas uzsākšanai
un attīstībai atbalstīti
855 projekti
38% no
uzņēmējdarbības
projektiem

Pakalpojumu
sniegšanai atbalstīti
1 347 projekti
62% no
uzņēmējdarbības
projektiem

LEADER īstenoto projektu skaits un piešķirtais finansējums 2014.–2022.gadā

Avots: Valsts kontroles 2023. gada revīzijas ziņojums «Kā Latvijā tiek pārvaldīta un īstenota LEADER un sabiedrības virzīta vietējā attīstība?»

Pievienotā vērtība LEADER stratēģiju īstenošanai (I)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas – uzņēmējdarbības radīšanai un attīstībai

Radīti inovatīvi produkti un pakalpojumi
372 projekti jeb 17 %

SIA «Safira L»

augļu, ogu un dārzeņu pulveru
ražošana

SIA «Gatavo Dabā»

Mikropiedzīvojumi
Pierīgā ar nakšņošanu
dabā

Piepildīti sapņi un uzsākta uzņēmējdarbība
567 projekti jeb 26 %

**SIA «Rasa
Botanicals»**

Iekārtu iegāde
ekstrakcijas ražotnes
izveidei

Anna Roze

Izbraukuma ēdināšana
"Rozes Virtuve"

Pievienotā vērtība LEADER stratēģiju īstenošanai (II)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas - uzņēmējdarbības radīšanai un attīstībai

Pievienota vērtība lauksaimniecības produktiem
414 projekti jeb 19 %

ZS «Vilkači»

savas izaudzētās bioloģiskās produkcijas pārstrāde - ābolu, bumbieru, ķirbju, upeņu sulas; piparmētru, priežu čiekuru, cidoniju sīrupi; smalki griezta kaltēta produkcija no bumbieriem, āboliem, dārzeņiem; smiltsērķšķu pulveris, bioloģiskās zāļu tējas.

IK «Healthy Snacks»

Veselīgu graudaugu uz kodu ražošana no griķiem

Koka izstrādājumu un mēbeļu ražošana
235 projekti jeb 11 %

SIA «Wood OP»

Kokapstrādes uzņēmuma izveide Jaungulbenē – izgatavo dzīvojamus treilerus

SIA «MMēbeles»

Ražošanas iekāru iegāde mēbeļu ražošanai, pārsvarā orientējas uz virtuves iekārtu ražošanu

Pievienotā vērtība LEADER stratēģiju īstenošanai (III)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas – uzņēmējdarbības radīšanai un attīstībai

Unikāli tūrisma, atpūtas un izklaides pakalpojumi

566 projekti jeb 26 %

SIA «MultiSales grupa»

Apgāztā māja Smārdes pagastā

SIA «Kandavas Vīna nams»

Kandavas kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšana – Kandavas retro auto «Zīle»

SIA «ERTO prakse»

Traumatologa – ortopēda privātprakses izveide Saldus novadā

Veselības un sociālie pakalpojumi

71 projekts jeb 3 %

Fizioterapijas prakse SIA Kustībā

Fizioterapijas prakses izveide Limbažos!

Pievienotā vērtība LEADER stratēģiju īstenošanai (IV)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas – uzņēmējdarbības radīšanai un attīstībai

LEADER kā starts straujam izrāvienam

SIA «Ārpus»

"Ārpus" alus darītavas izveide
Ādažos

90% eksportē

Neto apgrozījums (1,39milj.EUR)
vairāk kā 8x pārsniedz

projektā plānoto (161 tūkst.EUR)

**LEADER stiprina sociālo
integrāciju**

SIA «Woodheart»

Galdniecība

LEADER kā starts uzsākšanai

Neto apgrozījums kopš
uzsākšanas 2018.gadā ir
pieaudzis līdz 2,29milj.EUR

SIA «Aluna»

«Tradicionālu mīklas
izstrādājumu ražotne» -
ģimenes uzņēmumus, ražo
vareņikus ar dažādiem
pildījumiem

Integrē darbā Ukrainas kara
bēgļus

**Veiksmīga kopdarbība
pašvaldībai ar
uzņēmēju**

Saldus novada pašvaldības un SIA «Zilzobis» kopprojekts

Moderna zobārstniecības
kabineta izveide Druvas
pagastā

Pievienotā vērtība LEADER stratēģiju īstenošanai (V)

Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas – ieguldījums dzīves kvalitātes paaugstināšanai un kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai tuvu savai dzīvesvietai

Labiekārtota teritorija 607 projekti jeb 26 %

- Burtnieku centra pludmales labiekārtošana;
- Zilākalna ūdenstorniņa rekonstrukcija;
- Ventas rumbas izgaismojums;
- pastaigu takas;
- publiski pieejamu teritoriju un telpu labiekārtošana (parki, saietu nami);
- rotaļu laukumu izveide;
- suņu pastaigu un apmācību laukuma izveide Valmieras pagastā.

Kultūra (ne tikai vietējiem, bet arī viesiem kā tūrisma objekts) 485 projekti jeb 24%

Nodibinājums “Bronislavas Martuževas fonds RAKSTĪTĀJA”

«Bronislavas Martuževas dzejas klēts un Bronislavas Martuževas dzejas klēts teritorijas sakārtošana un pakalpojumu uzlabošana»
Madonas novadā

Sports

406 projekti jeb 18%

biedrība «Motoklubs Ape»

«Mazās pilsētas - Lielais sports!»

Uzlabota Apes mototrases infrastruktūra ilggadīgo moto un velo sporta tradīciju turpināšanai

Pievienotā vērtība LEADER stratēģiju īstenošanai (VI)

Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas – ieguldījums dzīves kvalitātes paaugstināšanai un kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai tuvu savai dzīvesvietai

Tradicionālās amatu prasmes un brīvā laika pavadīšanas interešu klubi

278 projekti jeb 12%

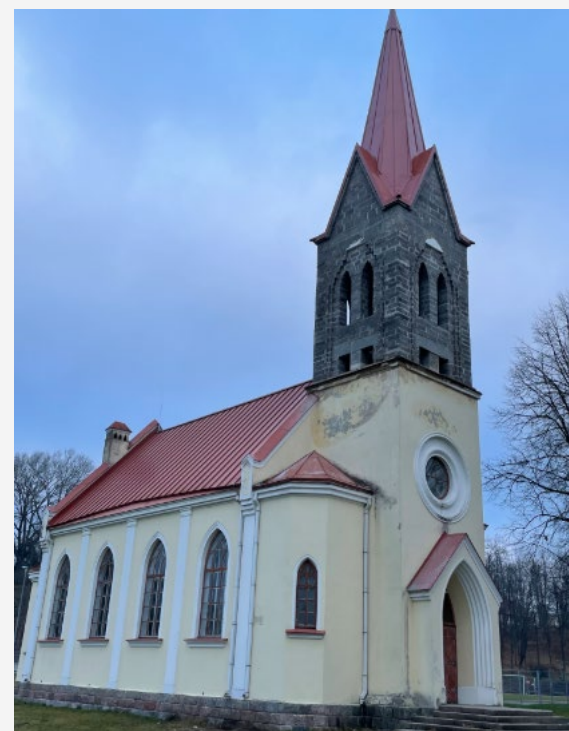

Biedrība «Etniskās kultūras centrs «Suits»»

Radošās darbnīcas "Austuve" telpas atjaunošana
suitsu tradicionālo prasmju apgūšanai un popularizēšanai

Sakrālais mantojums

130 projekti jeb 6%

Krāslavas evaņģēliski luteriskā draudze

«Krāslavas kultūrvēsturiskās ainavas atjaunošana»

izbūvēts Krāslavas evaņģēliski luteriskās baznīcas tornis

Sociālie pakalpojumi

77 projekti jeb 3%

Preiļu novada pašvaldība

«Sociālās aprūpes centru sniegto pakalpojumu pilnveidošana Preiļu novadā»

Starpterritoriālā un starpvalstu sadarbība

Visas vietējās rīcības grupas ir bijušas aktīvas sadarbībā gan savā starpā, gan ar citu valstu vietējām rīcības grupām

- zināšanu un resursu apvienošana kopīga mērķa sasniegšanā,
- iespēja paskatīties uz ierastām lietām no cita skatu punkta;
- inovatīvu un jaunu ideju ģenerēšana,
- jaunu, mūsdienīgu pieeju ieviešana tradicionālās vērtībās,
- prasmju pilnveidošana un dalīšanās labajā praksē,
- nākotnes saikņu veidošana (saziņa, atbalsts, draudzība).

īstenoti **49** sadarbības projekti,
tostarp 30 starpvalstu projekti un
19 starpterritoriālie sadarbības projekti

Plašā tēmu lokā

Vienotas vietējās identitātes radīšana

Mājražošana un vietējo produktu atpazīstamība

Tūrisms

Bioekonomika

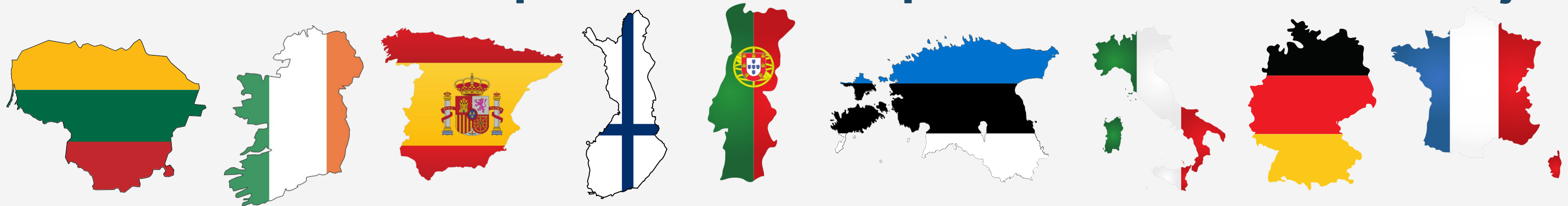
Amatniecība

Dabas un kultūras mantojums

Viedie ciemi

Sociālā uzņēmējdarbība

Starpvalstu sadarbības partneri no Lietuvas līdz Gruzijai

LEADER palīdz veidot stipras un dzīvotspējīgas kopienas

LEADER pieeja šo 20 gadu laikā ir apliecinājusi savu vērtību lauku teritoriju attīstībā Latvijā.

Tās ieviešana ir veicinājusi vietējo iedzīvotāju iesaistīšanos, stiprinājusi ekonomiku un uzlabojusi lauku reģionu dzīves kvalitāti.

Nākotnē LEADER pieejai ir liels potenciāls turpināt attīstīties, pielāgojoties jauniem izaicinājumiem un veicinot ilgtspējīgu un iekļaujošu attīstību.

Paldies par Jūsu uzmanību!

Zemkopības ministrijas
Lauku attīstības atbalsta departamenta direktore
Liene Jansone